

جعبه جادو در جام جهانی چه نمره‌ای گرفت؟

در مجموع صداوسیما در پخش مسابقات جام جهانی قطر نمره خوبی گرفت.

به گزارش سایت خبری پرسون، مهم‌ترین رویداد فوتبالی جهان هر چهار سال یک‌بار، علاوه بر شور و هیجانی که در کشور میزبان در میان تماشاگران بازی‌ها به وجود می‌آورد و نیز داغ کردن مباحث فوتبالی در محافل دوستانه و شبکه‌های اجتماعی سرتاسر جهان، کارکرد مهم دیگری هم دارد؛ جام جهانی به طور طبیعی، تلویزیون‌های کشورهای مختلف دنیا را نیز تقریباً به حالت آماده‌باش درمی‌آورد و در کنار ۶۴ بازی حدوداً دوساعته‌ای که روی آنتن می‌روند، چند هزار ساعت برنامه مختلف به پوشش حواشی این مسابقات می‌پردازند.

تلویزیون ملی ایران نیز مانند دوره‌های قبل، پوشش کامل جام جهانی ۲۰۲۲ قطر را در دستور کار قرار داده و چندین برنامه تلویزیونی مختلف تولید و روانه آنتن کرده است. یکی از مهم‌ترین دلایل اهمیت این برنامه‌ها حضور تیم ملی کشورمان در رقابت‌های جام جهانی فوتبال بود که تلویزیون باید نقش تسهیل‌کننده‌ای را در تحکیم وحدت ملی ایفا می‌کرد.

در مجموع صداوسیما در پخش مسابقات جام جهانی قطر نمره خوبی گرفته و عموم مردم از فراهم بودن امکان تماشای بازی‌ها به صورت‌های مختلف راضی به نظر می‌رسند. این در حالی است که بررسی وضعیت کیفی برنامه‌سازی در حاشیه این رقابت‌ها، دست کم در مقایسه با دو جام جهانی قبلی، پیشرفت جالب توجهی را نشان نمی‌دهد. امروز با توجه به برگزاری فینال جام جهانی بین آرژانتین و فرانسه، مروری داریم بر سایه‌روشن‌هایی از کیفیت پوشش حواشی و برنامه‌های مکمل مربوط به مسابقات جام جهانی قطر.

چالش کمیت و کیفیت

از نظر مدت زمان برنامه‌سازی، تلویزیون ایران در پوشش جام جهانی بسیار پرکار ظاهر شده است و به نظر می‌رسد که در اختصاص بودجه برای تولید برنامه‌های فوتبالی سنگ تمام گذاشته است. نتیجه سیاست گشاده‌دستانه سازمان، تولید برنامه‌های فوتبالی متنوع در شبکه‌های مختلف تلویزیون است که احتمالاً به لحاظ کمی، رکورد طولانی‌ترین برنامه‌سازی حوزه فوتبال در یک بازه کمتر از یک ماهه را به خود اختصاص می‌دهد. هر سه شبکه اصلی تلویزیون، در کنار شبکه ورزش که وظیفه پرداختن به رقابت‌ها را برعهده دارد، برنامه‌های اختصاصی جام جهانی داشتند و برخی برنامه‌های صبحگاهی و برنامه‌هایی در شبکه خبر نیز بخش‌هایی بعضاً مفصل را در ارتباط با این رویداد بزرگ ورزشی تدارک دیدند.

حجم زیاد برنامه‌ها باعث موازی‌کاری و تکرار مکررات در بین شبکه‌های تلویزیون شد. تجربه پوشش فوتبال در دو دهه اخیر ثابت کرده است که الگوی یک برنامه مرجع و پربیننده در کنار یکی دو برنامه کوتاه که با نگاهی خاص به حواشی فرافوتبالی می‌پردازند، در ایران بهتر جواب می‌دهد. این در حالی است که برنامه‌های طولانی مشابه با هم، نوعی موازی‌کاری را در پوشش تلویزیونی جام جهانی رقم زدند که می‌توانست با کاستن از کمیت به افزایش کیفیت این برنامه‌ها منجر شود. نکته مهمی که درباره این برنامه‌ها قابل ذکر به نظر می‌رسد، کیفیت ساخت دکور آن‌هاست.

به نظر می‌رسد که رسانه ملی در طراحی و ساخت دکور به بلوغ درخور توجهی رسیده و در این زمینه به درستی دریافته است که هزینه دکور یک هدررفت مالی نیست؛ بلکه نشانه‌ای از وجاهت برنامه و احترام به مخاطب محسوب می‌شود. به طور مشخص، دکور برنامه‌های فوتبالی شبکه‌های ۳ و ورزش، با استفاده از نمادهای جام جهانی، باشکوه و چشم‌نواز ساخته شده‌اند و مخاطب را به تماشای تلویزیون ترغیب می‌کنند؛ هرچند دکورهای مینیمال و ظریف هم می‌توانند در آینده و برای ایجاد فضاهای صمیمی‌تر در حاشیه فوتبال، مورد توجه برنامه‌سازان قرار گیرند.

کارشناسان بی‌رمق

کارشناس فوتبالی یکی از مهم‌ترین عناصر ساخت ویژه برنامه تورنمنت‌های بزرگ است که از این بابت برنامه‌های دوره حاضر جام جهانی نمره خوبی دریافت نمی‌کنند. حتی با لحاظ کردن وضعیت اجتماعی کنونی و بی‌علاقه بودن برخی چهره‌ها و کارشناسان به حضور در برنامه‌های تلویزیون، باز هم سازندگان برنامه‌های جام جهانی می‌توانستند دست به انتخاب‌های بهتری بزنند.

طبیعی است که در هر دوره چند کارشناس تازه و کمتر شناخته شده به برنامه‌ها دعوت شوند، اما در دوره فعلی هیچ کارشناسی که ادبیات پرحرارت، لحن منحصر به فرد و نگاه متفاوتش را به مردم عرضه کند، وجود نداشت.

تلویزیون ایران در بخش کارشناسان داخلی فوتبال، همچنان از جای خالی چهره‌ای مثل مرحوم حمیدرضا صدر رنج می‌برد و لازم است که به این بخش بیشتر توجه شود؛ زیرا توجه مردم به فوتبال چیزی نیست که رو به افول بگذارد و در رقابت‌های بعدی هم مخاطبان تشنه شنیدن نظرات شاخص کارشناسان فوتبالی خواهند بود.

در بخش مهمان‌های خارجی نیز به نظر می‌رسد که کل ماجرا درگیر نوعی رفع تکلیف و کم‌نیاموردن شده است؛ در حالی که احتمالاً حتی دعوت اینترنتی از مهمان‌های سرشناس خارجی، بعضاً هزینه‌های زیادی را به تلویزیون تحمیل می‌کند. برنامه‌سازی که در این جام از کارشناسان خارجی دعوت کردند،

صرف شناخته شده بودن را مدنظر قرار دادند و هیچ تلاشی برای بازکردن پای خبرنگاران ورزشی خارجی یا تحلیلگران برجسته دنیای فوتبال از خود به نمایش نگذاشتند. در عوض با مهمانان اینترنتی بی‌رمقی روبه‌رو بودیم که مصاحبه خود با تلویزیون ایران را بیشتر به چشم یک سرگرمی نگاه می‌کردند.

نونو گومز، ستاره سابق تیم ملی پرتغال، در حالی با تلویزیون ایران صحبت می‌کرد که در حال حرکت با خودرو بود و وضعیت فاجعه‌بار نور محیط، ذوق مخاطب را کور می‌کرد. روته مولر نیز در حالی به تحلیل بازی ایران و ولز در تلویزیون ایران پرداخت که دوبار با صراحت اقرار کرد اصلا بازی را ندیده است و فقط شنیده که ایران با دو گل برنده این دیدار شده است. مابقی کارشناسان خارجی هم اگرچه اغلب اسم‌ورسم‌دار بودند، اما بیشتر زمان خود را به پیش‌بینی نتایج و تیم‌های صعودکننده، بیان جملات کلی درباره تیم‌ها و ابراز سلیق شخصی گذراندند و خبری از بحث‌های چالشی یا سؤال و جواب‌های پینگ‌پونگی نبود.

چهار به اضافه دو

در زمینه اجرای برنامه‌های فوتبالی جام جهانی ۲۰۲۲، چهار چهره شاخص به فعالیت پرداختند که دو تن از آن‌ها هم‌زمان بازی‌ها را نیز گزارش می‌کردند (از محدود اجراهای پیمان یوسفی چشم‌پوشی می‌کنیم). زوج محمدحسین میثاقی و محمدرضا احمدی در شبکه ۳ و زوج رسول مجیدی و جواد خیابانی در شبکه ورزش، چهار مجری برجسته تلویزیون در این جام بودند که در میان آن‌ها جایگاه احمدی، به عنوان بهترین و معتمدترین مجری-گزارشگر فعال تلویزیون در دو سه سال اخیر، ممتاز است. مابقی چهره‌ها نیز تقریباً در حد و اندازه‌های همیشگی خودشان ظاهر شدند و به تعبیری کار را درآوردند. در کنار این چهار نفر اما، زوج علی مغانی و مهدی شریفی در ویژه‌برنامه «جام و مردم» سورپرایز ویژه تلویزیون در حاشیه این جام جهانی بود.

این دو چهره جوان و پرانرژی که قبلاً هم در «ورزش و مردم» جسته و گریخته حضور می‌یافتند، در میزانشنی متفاوت (ایستادن دو مجری جلو یک میز با ارتفاع بلند)، به بررسی فشرده و جذاب حواشی مخابره‌شده از قطر می‌پرداختند. مغانی و شریفی با بیان روان، ضرباهنگ بالا در ادای جملات، پرهیز از حرف‌های اضافی و شوخی‌های بی‌مورد، تسلط بر زوایای اجتماعی، سیاسی، فرهنگی، اقتصادی و... مربوط به یک رقابت ملی و کوله‌بار ارزنده‌ای از اطلاعات که حاصل کنکاش مناسب آن‌ها در اخبار خارجی و شبکه‌های اجتماعی بود، توانستند نظر مخاطبان را جلب کنند؛ در حالی که از نظر کمی، زمان بسیار کوتاهی در اختیار داشتند.

احترام به سلیقه مردم

گزارشگری فوتبال در جام جهانی ۲۰۲۲ قطر، با نظر به ظرفیت‌های موجود، یکی از مهم‌ترین نقاط قوت رسانه ملی در یک ماه اخیر بوده است؛ جایی که مدیران تلویزیون نشان دادند در این زمینه قصد دارند بیشترین احترام را برای نظر مخاطبان قائل شوند. انتخاب‌های مدیران تلویزیون (از میان گزارشگران فعال) و نوع چینش آن‌ها در بازی‌های مختلف جام جهانی بسیار عاقلانه و واقع‌بینانه به نظر می‌رسید، به طوری که هیچ رنگ و بویی از مصلحت‌اندیشی و یا لجابت در این انتخاب‌ها دیده نمی‌شد. مطابق انتظار، بیشترین بازی‌ها و مهم‌ترین دیدارهای جام جهانی فوتبال ۲۰۲۲ را محمدرضا احمدی گزارش کرده است که این روزها گزارشگر استاندارد برای رسانه ملی محسوب می‌شود و عموم مردم مشکلی با نوع گزارشش ندارند.

پیمان یوسفی و جواد خیابانی هم به وضوح خودشان را به‌روز کرده و با پرهیز از غلوکردن‌هایی که بعضاً از ایشان سراغ داشتیم، توانستند میانگین اشتباهات یا عبارات نامتعارف خود را به کمترین حد ممکن برسانند. پیمان یوسفی توانست با دقتی شایسته تحسین، یک گزارش ماندگار و ملی را در بازی ایران و ولز، ارائه کند و جواد خیابانی نیز گزارش‌های خود را تقریباً بدون سوتی‌های همیشگی‌اش به سرانجام رساند؛ هرچند او در مقام مجری و کارشناس، با همان لحن و ادبیات همیشگی‌اش کار می‌کرد.

حذف یکی از گزارشگران عجیب و پر سر و صدای سال‌های اخیر از فهرست نامزدهای گزارشگری برای جام جهانی و اختصاص دادن بازی‌های کم‌اهمیت به گزارشگر دیگری که مخاطبان چندان با لحن تصنعی او و فریادهای آزاردهنده‌اش هنگام به ثمر رسیدن گل ارتباط برقرار نمی‌کنند، تصمیم هوشمندانه مدیران تلویزیون بود تا رضایت حداکثری مخاطبان از گزارش‌های مسابقات جلب شود. حضور گزارشگران جوان و فرصت دادن به آن‌ها برای گزارش بازی‌های مهم نیز نوعی پشتوانه‌سازی آینده‌نگرانه از سوی مدیران تلویزیون بود؛ هرچند در میان جوان‌ترها، فرشاد محمدی مرام می‌توانست گزارش‌های بیشتری را در بازی‌های مهم‌تر برعهده بگیرد.

منبع: شهرآرانیوز